

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025

I Uzasadnienie merytoryczne

Zgodnie z art. 28 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55) dla obszaru Natura 2000 regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt dla których ochrony utworzono obszar Natura 2000.

Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z 10 stycznia 2011 r. obszar Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 został zatwierdzony i uznany jako obszar mające znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych opracowanym w lipcu 2008 r. [zaktualizowanym w maju 2020 r. (wg projektu Centrum Ochrony Mokradeł z listopada 2019 r.)] przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 są siedliska przyrodnicze:

- 7110 – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- 91D0 – Bory i lasy bagienne.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 został przygotowany zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34 poz. 186 z późn. zm.).

Ponieważ w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 nie ma krajowych form ochrony przyrody, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10, nie zachodzą przesłanki do wyłączenia całości lub części obszaru Natura 2000 ze sporządzania planu zadań ochronnych, określone w art. 28 ust. 11 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody.

Obszar Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 pokrywa się w całości z terenem zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kłobuck, dla którego plan urządzenia lasu nie zawiera jednak zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z tym nie może mieć zastosowania przepis art. 28 ust. 11 pkt. 3a ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, został przygotowany z uwzględnieniem zapisów Standardowego Formularza Danych dla przedmiotowego obszaru oraz wszystkich dostępnych danych i materiałów, a w szczególności opracowania:

- Kucharzyk J., Krajewski Ł., 2019, Rozpoznanie przyrodnicze w obszarze Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025, Warszawa – Dąbrowa Górnicza.

Zapisy planu zadań ochronnych sformułowano z uwzględnieniem ustaleń dotyczących stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dokonanych na podstawie dostępnych danych, w tym ww. opracowania.

Stwierdzono występowanie w stanie kwalifikującym do uznania za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000:

- 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*).

Nie stwierdzono obecności siedliska przyrodniczego 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) na terenie objętym badaniami. Na podstawie analizy ukształtowania terenu, warunków klimatycznych oraz roślinność stwierdzonej na terenie obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 uznano, że umieszczenie siedliska 7110 w SDF dla przedmiotowego obszaru mało charakter pierwotnego błędu naukowego. Wniosek o usunięcie tego siedliska z listy przedmiotów ochrony obszaru oczekuje na akceptację

Komisji Europejskiej. Do tego czasu siedlisko będzie figurować w SDF jako przedmiot ochrony obszaru, a plan zadań ochronnych również odnosi się do niego.

Natomiast siedlisko przyrodnicze 91D0* Bory i lasy bagienne w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 występuje jedynie w postaci niewielkiego, wąskiego płatu, ciągnącego się wzdłuż wschodniego brzegu torfowiska. W związku z bardzo niewielką powierzchnią (ok. 0,5 ha) oraz bardzo dużymi zaburzeniami wywołanymi występowaniem efektu brzegowego na całym jego terenie, reprezentatywność siedliska przyrodniczego 91D0* w obszarze określono na poziomie „D” (nieznacząca). Wniosek o zmianę reprezentatywności tego siedliska oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

Inwentaryzacja pod kątem występowania wszystkich typów siedlisk przyrodniczych, którą objęto cały obszar Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki i jego bezpośrednie otoczenie, nie potwierdziła występowania siedliska 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

Mając na względzie uwarunkowania formalne i merytoryczne w Planie Zadań Ochronnych wskazano zidentyfikowane podczas prac nad planem:

1. Zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony określono na podstawie faktycznego stanu siedliska przyrodniczego. Podczas analizy czynników powodujących lub mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony, zidentyfikowano zagrożenia istniejące i potencjalne. Nasilenie się wskazanych w zarządzeniu (zał. 3) czynników może przyczynić się do pogorszenia stanu ochrony siedliska w obszarze Natura 2000.

Zidentyfikowano następujące zagrożenia: G05.07 niewłaściwie realizowane zadania ochronne lub ich brak, J02.01.02 osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych, I02 problematyczne gatunki rodzime, J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja), M01.02 susze i zmniejszenie opadów, F02.03 wędkarstwo, C01.03 wydobywanie torfu, J01 pożary i gaszenie pożarów, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji.

Do siedliska przyrodniczego, występującego w obszarze, przypisano zidentyfikowane zagrożenia o powyższym charakterze. Szczegółowy opis danych zagrożeń zawarto w załączniku nr 3 do zarządzenia.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

2. Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony określono mając na względzie potrzebę co najmniej utrzymania siedlisk w obszarze lub poprawę ich stanu ochrony (zał. 4 do Zarządzenia).

W związku z brakiem występowania siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) w obszarze oraz określeniem reprezentatywności siedliska 91D0* Bory i lasy bagienne w obszarze na poziomie „D” (nieznacząca), nie określono celów działań ochronnych dla tych siedlisk.

Odnośnie do siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) jako cel wskazano poprawę jego stanu ochrony na stanowisku (7140-1) z poziomu niezadowalającego (U1) do poziomu właściwego (FV) poprzez poprawę oceny parametru „specyficzna struktura i funkcje” do poziomu właściwego (FV).

Cel działań ochronnych ma bezpośrednie odzwierciedlenie w działaniach określonych w załączniku nr 5 do zarządzenia.

3. Działania ochronne dla przedmiotu ochrony zostały sformułowane z uwzględnieniem potrzeby osiągnięcia założonych celów.

Nie zaplanowano działań ochronnych odnośnie do siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) w związku z brakiem jego występowania w obszarze, a do siedliska 91D0* Bory i lasy bagienne w związku z określeniem reprezentatywności w obszarze na poziomie „D” (nieznacząca).

Dla siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) w celu ograniczenia rozwoju krzewów i drzew, w tym sosny, przewidziano usunięcie drzew i krzewów z płatów siedliska, a następnie systematyczne usuwanie pojawiającego się nalotu krzewów i drzew, połączone z ekstensywnym użytkowaniem kośnym. W związku z obserwowanym wykorzystywaniem wędkarskim oczek wodnych w obrębie obszaru, zaplanowano działania informacyjne i edukacyjne, mające na celu zwrócenie uwagi na zasady poruszania się i użytkowania tego terenu.

Zaplanowano również monitoring stanu przedmiotu ochrony, który jest tożsamy z monitoringiem realizacji celów działań ochronnych, w obrębie wyznaczonych powierzchni badawczych (transekty), przez okres obowiązywania planu zadań ochronnych, w celu zaobserwowania zmian w fizjonomii siedliska

przyrodniczego, a także identyfikacji zachodzących w nim tendencji. Zasady prowadzenia monitoringu dla przedmiotu ochrony oparto na metodykach opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Określono współrzędne geograficzne stałych miejsc wykonywania badań monitoringowych.

4. Nie sformułowano wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku prac nad planem zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru stwierdzono, że nie jest konieczne sporządzenie Planu Ochrony dla obszaru Natura 2000 Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025, ponieważ plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotowi ochrony w obszarze z uwagi na zaplanowane działania ochronne oraz konieczność stałej weryfikacji ich słuszności.

Przebieg granic ostoi Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 (zał. 1 i 2 do Zarządzenia).

II Udział społeczeństwa

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewniła możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostali zaproszeni przedstawiciele gmin, starostw, gospodarujących wodami, a także naukowcy i przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych. Ze względu na pandemię COVID-19, zrezygnowano z organizacji spotkań konsultacyjnych na rzecz kontaktów mailowych. Przygotowując projekt zarządzenia rozważono wnioski i uwagi zgłoszone przez ww. zainteresowanych w ramach roboczych konsultacji.

Mając na względzie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Fakt przystąpienia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Torfowisko przy Dolinie Kocinki PLH240025 ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także poinformowanie właściwych terenowo jednostek samorządowych, Wód Polskich, Lasów Państwowych, organizacji pozarządowych oraz pozostałych zidentyfikowanych zainteresowanych.

Informację o sporządzeniu projektu przedmiotowego zarządzenia podano do publicznej wiadomości, poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 27 sierpnia 2020 r. W obwieszczeniu poinformowano o możliwości i sposobie zgłaszania uwag, podając, że winny być one wnoszone do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w terminie 21 dni.

Obwieszczenie to zamieszczono na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także przekazano do właściwego miejscowo Urzędu Miasta w Kłobucku.

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły uwagi.

W związku z art. 59 ust. 2 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525) przedmiotowy plan zadań ochronnych, jako akt prawa miejscowego został uzgodniony przez Wojewodę Śląskiego pismem Nr: IFVII.710.22.2020 z 12 listopada 2020 r.